

Over het aanzuigvermogen van zwarte gaten

Routes en paden, wij geven ze namen,
wij maken ze dienstbaar
aan onze zucht naar overzicht, begaanbaarheid,

ook bossen: het Muziekbos, het Helleketelbos,

want namen
dichten tochtige kieren in de werkelijkheid.

Maar wie kent niet een bos zonder naam,
zo'n bosje waar geen kat nog komt,
geprangd als het ligt in de spie
van het kanaal, de snelweg en de spoordijk?

Het is een klein bos
maar zijn dichtheid is indrukwekkend,
dit bos draagt het gewicht
van alle gekapte bossen in de omtrek.

Kromme berken verstrengelen er zich met wilgen,
geen zonnestraal dringt door
tot de zure bodem, onder bramen
roest een fiets, een eeuwenoud keukenfornuis,

en dieper in dat bos
dopen elzen hun wortels
in een poel dood, zwart water, buigt zich
een haast prehistorische aanwas van zwammen
over deze nauwe toegang tot de Styx.

Geloof me, wie dit bos betreedt,
komt er met een aan zekerheid grenzende
waarschijnlijkheid niet meer uit.

Vijfde verhaal van de paden

Bladeren vallen en dekken het bospad toe,
vergaan daar, weven dichte nervaturen
en - kijk naar de teckel en de brak,
veranderen de samenstelling van de grond voorgoed.

Net als de afdruk van een voet dat doet,
de prent van onze wandeling vanmiddag,
onze kruimels en schilfers, de geut
gemorste wijn, onze verhalen

waarin een lach klatert, woorden wervelen
als bladeren, elkaar aantrekken en afstoten
en overhuiven, aardewaarts vallen, en
in de intervallen tekent zich een ouder pad af:

*het pad liep tussen riet tot aan de steiger,
weet je nog? Ver weg, aan de overkant,
trokken de lichtjes van Toscolano
verticale banen in de zwarte spiegel.
Niets bewoog, tenzij misschien diep onder ons
de morene, in een voortijd uit de berg gespoeld.*

Misschien zal het bospad
zich morgen deze doortocht herinneren,
zoals het zich na de donkere nacht
zijn kleur herinnert, zijn roodbruine tooi
en zijn kraag van rijp,
en daar fors mee uitpakt in de ochtendzon.

Boven de Azoren trekt de wind aan
en iets daarvan gaat door de espenkruinen,
zoals een hand gaat
door de steile haardos van de weerman.

Bladeren, woorden, bekens van agaats, kamelenkeutels
vallen in het spoor, dekken het bospad toe,
de brede dreven,
het mennegat,
de kerkwegel,
de sluipteg en het spijbelpad,
het geurspoor van de teckel en de brak,
grote delen van de N60,
de *autostrada del sole*.

Achtste verhaal van de paden

te vinden, de dansende vlek van een zomerjurk in al dat
imploderend groen van Vlaamse Primitieven, kijk, zei je, kijk,

achtergebleven als je was op het pad tussen de bramen
en de varens, ik draaide me om, zwaar lag de zomer over het woud

boven de dalkom van Pierrefonds, en ik zag in de korrelige lichtval
hoe je, met een bewonderenswaardige zin voor evenwicht

en gratie, balancerend tussen de schemer van de woudzoom
en het felle licht van de akker, al stappend, op dat doortrapte pad

dat ons een eind had meegevoerd, weg van de wereld en
zijn spiedend oog, ons daar had opgeborgen, voor later, voor lang

na onze naam en onze onrust, op de snijlijn van Picardisch licht
en donker, waar in een blinde vlek een koolwitje zich oploste,

hoe je als een ballerina buigend, de ene knie, de andere wat heffend,
uit je slipje stapte, kijk, zei je, kijk. Ik weet dat bospad nog

Vogels

Het is half vijf 's morgens in de vroege zomer. De zon priemt al door de nevel. Ik verlaat het huis en loop het bos in.

Dat mag een wonder heten, want het was een teerlingworp, eertijds. Zó groot werd Jupiter, dat zijn massa het galactische bombardement wist om te buigen, en luwte intrad aan deze kant van de kosmische flipperkast. Zijn buur, de al even kolossale gasbol Saturnus, hield net op tijd met zwellen op, om het pas bereikte evenwicht niet opnieuw te verstoren, om niet de kleinere planeten, de aarde met haar sluimerende vruchtbeginsels inbegrepen, het stelsel uit te slingeren, de een of andere vermorzelende baaierd in.

Een dubbeltje op zijn kant was het, evengoed waren wij er niet. Vertrouwen, houvast, begaanbaarheid, deze begrippen zijn beslist ons vertrouwen niet waard: langs alle kanten zuigt de afgrond, het zwarte Diep.

Behalve misschien hier, op het pad, in de scherpe lucht en de klimmende zon van de vroege zomer, tussen twee groene, massieve muren van vogelgekwitter in.

Wandeling in de herfst

Weer een eindweegs ver geraakt
die middag. In akkermaalsbos en meanders
van de omgevallen boekenkast.

Wijnvlek oktober. Naar oude beddingen
verwaait onze landouw. Van haar terrassen
daalt een parelgrijze decadentie.

En wij staan hijgend in de koude zon,
aan de rimpelende witrans. Alles vervloeit
in de hoek van het oog

dat zoekt, niettemin, zich te hechten
aan bezonken textuur, grafiet en esdoornblad,
generfte op de bodem van de beek.

Gestolen middag aan de Zwalm

Op je rug in de grassen onderga je
de gotiek van het bos. Wijn maakt
de ogen groot. Wijdnervig vertakt zich

het waarneembare; berenklaauw, libel,
zaadpluis. Vruchtbeginsel dat vlokt
op de zwellende huid van de zomerdag.

Ergens groeit een nieuwe configuratie;
herschikken zich moleculen, stemvibraties,
poriën op poriën. Ritmiek van het bos

en diep in het blauw: een zweefvliegtuig,
of een buizerd? Een biddende buizerd
als een wijkpunt in je wijd gesperde oog.

Clairmarais

Bossen, de bijl aan de wortel,
de specht op de stam, de made,
altijd al de made in de klokhuisen

van Clairmarais, altijd al de klopp
der hete julibossen in zijn keel, in
de hijgende gewrichten van welpen

en akela's. Bossen, wachtzalen
van wak bederf; realia verdampen
in de brandgang, in de zoemende

cocon van muggen, mos en avondzon.
Benedenwindse bossen! Glinsterende
schimmelrijken, vorstelijk en vaginaal.

Zomerkamp

Dit bos. De zomers bijgezet. Opgerold
in de spiraal der jaren onder elke bast.
Ooit sloot zich dit bos hermetisch

om dijspierweefsels: daar lag zij,
ingebled in berenklaauw en wilde akelei.
Dauw glom in de dalkom. Een balkje zon

vlekte op huid en blond struweel
waarin de roofmier vastliep. Glycogene
schemerzone, oorverdovend houtland -

De hopman blies de hoorn. Zij liepen
met zijn allen de hazenpaden, de rozetten,
de spiralende zwarte gaten van de bossen in.

Liedje uit het veld

Weegbree, waterscheerling, wederik,
betekenis die zong in labialen en
petalen, ligt ingebot in letterstof.

Ooit mondgemeen, nu mondrest van
de alchemist, de vedelaar, de dolende
vagant in cruydeboeck en foliant.

Taalveld! Ik wil mij met u verstaan.
Raai, silene, boekweit, bolderik,
lupine, bevernel en lentegentiaan,

melde, ringelwikke, kaardebol en
knolsteenbreek. De weg daalt in tot
vegetatie. Het zomert op de taalgrens.

Chanson de geste

Voor de boze bosgod plengden wij des middags
wat lauwe koffie uit het basiskamp.
Schril oktoberlicht zat op ons wapentuig.

In de moerasgewassen van de etymologie
hakten wij met moeite een gedachtegang.
Een voetnoot kraakte her en der. Een teken

schemerde als een terloopse pennentrek.
Wij kropen door het oog van de naaldwouden
en traptten in de vale, perkamenten avondval.

Dit staat geboekstaafd: herfst bladert
in transalpijnse heuvelflanken en vergeelde
jaargangen. Herfst wist ons allen uit.